

06.03.2002

*КА. NS/2002/11
Изслушан доклад за
Третото заседание
- Български съд
№ А. 03. 2002 м
Т. П. Арсова
К. Арсова*

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, Четвърто гражданско отделение ,
в закрито заседание на деветнадесети февруари , две хиляди и
втора година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЙОРДАНКА ДАНОВА
ЧЛЕНОВЕ: МАРИЯ ЛОГОФЕТОВА
КОСТАДИНКА АРСОВА

След като изслуша докладваното от съдията Арсова
гр.д. № 76 по описа за 2001 год. депозира следното

ИСКАНЕ

ЗА УСТАНОВЯВАНЕ ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТ НА
РАЗПОРЕДБАТА НА § 6а/ ДВ, бр. 45 от 1996 год., изм., бр. 20 от
2000 год./ от ЗАКОНА за преобразуване и приватизация на
държавни и общински предприятия /Обн., ДВ, бр. 38 от 8.05.1992
год./ ПОРАДИ ПРОТИВОРЕЧИЕ с чл.4, ал.1, чл.17 , ал.3 и 5 и
чл.19, ал.2 от КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.

ПРАВНИ ОСНОВАНИЯ:

Чл.150 ал.2 от Конституцията на Република
България,
Определение на Конституционният съд № 1 от
01.07.1997 год. по конст. дело № 5 /1977 год.

ЗАИНТЕРЕСУВАНИ СТРАНИ:

- 2
1. Народното събрание ;
 2. Министерския съвет;
 3. Върховния административен съд;
 4. Министерство на финансите;
 5. Българска търговско-промишлена палата;
 6. Българска стопанска камара;
 7. Министерство на икономиката;
 8. Агенция по приватизация
 9. Българска Международна Бизнес Асоциация
 10. Централен адвокатски съвет

УВАЖАЕМИ КОСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 19 февруари 2002 год., Върховният касационен съд, Четвърто отделение на основание чл.182 ,ал.1 , б."ж" от Гражданско процесуалния кодекс спря производството по гражданско дело № 76 по описа за 2001 год. на Върховния касационен съд. В повдигнатия спор по делото е поставен въпроса за приложение на разпоредбата на § 6а от ПЗР на ЗППДОБ.

ВКС, Четвърто отделение намира, че разпоредбата на § 6а /ДВ, бр. 45 от 1996 год., изм., бр. 20 от 2000 год./ от Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия /Обн., ДВ, бр. 38 от 8.05.1992 год./ е в противоречие с чл.4 ,ал.1 , чл.17 ,ал.3 и 5 и чл.19, ал.2 от Конституцията на Република България.

В съответствие с предоставените с чл.150 ,ал.2 КРБ правомощия, Върховния касационен съд, IV г.о. внася в Конституционния съд на РБ искане за обявяване на противоконституционността на § 6а от ПЗР на ЗППДОБ.

С повелителната норма на § 6а от ПЗР на ЗППДОБ се въвежда задължение при приватизация на държавни и общински предприятия по смисъла на чл. 1, ал. 3 от Закона кредиторите на приватизиращото се предприятие в срок до 6 месеца от деня на обнародване на решението за откриване на процедура за приватизация да уведомят писмено съответния орган по чл. 3 за вземанията си към предприятието. Лицата, неизпълнили изискванията по изречение първо, губят правото си на иск за тези вземания с изключение на вземанията по трудови

2

правоотношения. При съдебното разглеждане на повдигнатия спор за вземането срещу приватизираното предприятие, съдът е длъжен преди всичко да провери дали за вземането е извършено писмено уведомление до органа по чл. 3. Неуведомяването на органите по чл. 3 е въздигнато в правопогасяващ юридически факт. Създадена е допълнителна процесуална предпоставка като съдебното заявяване на вземането се поставя в зависимост от съобщаването му на административен орган, чужд на правоотношението, от което е възникнало. Сроктът има действие по отношение на всички, а не само в отношенията между кредиторите и приватизиращото и приватизираното предприятие.

В практиката и теорията съществува спор относно правната характеристика на нормата. Настоящият съдебен състав поддържа становището, че е въведен специален процесуален преклузивен срок за вземанията на кредиторите. В някои решения на ВКС и Арбитражния съд при БТПП е застъпена тезата, че срока е давностен защото се изгубвало само правото на иск, без да се погасява материалното право. Независимо от различното разбиране относно правната природа на срока, със законното му въвеждане се засягат всички вземания с адресат приватизираното предприятие, независимо от основанието, вида и размера - частноправни и публичноправни, договорни и извъндоговорни, парични и непарични. Не е въведено изискване вземането да е изискуемо.

Нормата на § 6а от ПЗР на ЗППДОБ е противоконституционна защото е в противоречие с чл. 4, ал.1, чл.17, ал.3 и 5 и чл.19 ал.2 от Конституцията на Република България.

С чл.17, ал.3 от Конституцията се прогласява принципа за неприкосновеност на частната собственост, а с чл.19 ал.1 от КРБ се гарантират на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност.

Конституцията борава с широко понятие за собственост като съвкупност от имуществени права, което наред със същинското право на собственост, обхваща ограничените вещни права, правата по ценни книги, собственост върху дялове и акции, права върху интелектуална собственост, включително и вземанията на правния субект. Трайна е практиката на Конституционният съд на Република България, тълкувайки понятието собственост като категория на конституционното право да приеме събирателното понятие, което включва множество имуществени права, а не едно единствено и точно определено субективно право.

7

Разпоредбата на § 6а от ПЗР на ЗППДОП противоречи на основното конституционно начало, заложено в чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Принципът на правовата държава означава, че конституционните основи на правовия ред важат в еднаква степен за всички правни субекти, включително и търговските дружества, чийто принципал е държавата или съответната община. Тази разпоредба поставя приватизиращото се или приватизирано предприятие като обект на собственост, притежавано от субект с властнически правомощия в по-благоприятно положение от останалите субекти и нарушава принципа на развнопоставеност при осъществяване на стопанската дейност. Последниците на § 6а от ПЗР на ЗППДОБ са много тежки за кредиторите на приватизиращото се предприятие. Имуществената тежест от лошото изпълнение на задълженията на приватизираното държавно или общинско предприятие или на специализираните държавни органи по приватизацията се понасят от трети добросъвестни лица, в противоречие с конституционния принцип за еднакво правно третиране. С разпоредбата на § 6а от ПЗР на ЗППДОБ се ограничава правото на собственост в конкретност за събиране на вземанията на кредиторите на приватизиращото се юридическо лице-държавно или общинско предприятие. Целта на въведеният текст е да бъдат облекчени купувачите на приватизиращото се предприятие като техните интереси бъдат предпочетени пред интересите на кредиторите. С нормата се създават условия държавата или общините да приватизират предприятието на по-висока от действителната цена за сметка на трето на приватизационния договор лице.

Създадената привилегия на физическите или юридически лица – купувачи по приватизационната сделка нарушава принципа за неприкосновеност на частната собственост и създаването на равни условия за стопанска дейност.

Изложеното мотивира ВКС, Четвърто отделение да заяви

И С К А Н Е :

Да бъде установена противоконституционността на разпоредбата на § 6а от “Преходните и заключителни разпоредби” на Закона за преобразуване и приватизация на държавни или общински предприятия поради

противоречие с чл.4 ,ал.1 ,чл.17 ,ал.3 и 5 и чл.19 , ал.2 от Конституцията на Република България.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

